

Przedszkole – dobry start

PRZEDSZKOLE – DOBRY START

Przedszkole jest placówką pedagogiczną, dbającą o potrzeby dziecka w zakresie opieki, zabawy i nauki, i jest ono pierwszym etapem edukacji. Większość dzieci w wieku od jednego roku do sześciu lat, mieszkających w Norwegii, chodzi do przedszkola.

PRZEDSZKOLE – oferta edukacyjna w bliskiej współpracy z rodzicami

Wszystkie przedszkola, zarówno prywatne, jak i gminne, działają w oparciu o norweską Ustawę o przedszkolach. W przedszkolu pracuje personel z co najmniej trzyletnim wyższym wykształceniem. Oznacza to, że Państwa dziecko będzie otoczone kompetentnymi i opiekuńczymi pracownikami, którzy mają dużą wiedzę o dzieciach. Monitorowanie rozwoju dziecka ma miejsce w ścisłym kontakcie z domem rodzinnym. Można porozmawiać z personelem o sprawach, które Państwa nurtują, oraz zasugerować rozwiązania, które przyczynią się do dobrego samopoczucia Państwa dziecka i jego rozwoju społecznego. Kontakt między przedszkolem a domem jest szczególnie ważny, kiedy spotykają się różne kultury.

PRZEDSZKOLE – miejsce zabaw, nauki i rozwoju

- W przedszkolu Państwa dziecko będzie włączone do społeczności z innymi dziećmi. Dzieci poznają wzajemnie kulturę, język i zainteresowania innych przedszkolaków. Dzieci rozwijają się przez zabawę i aktywne zajęcia, w interakcji z innymi dziećmi i z dorosłymi. Dziecko nawiązuje przyjaźnie, rozwija swoje kompetencje społeczne i gromadzi doświadczenia przed rozpoczęciem szkoły, co sprzyja rozwojowi dziecka i czyni je silniejszym i odporniejszym we wszystkich dziedzinach.
- Przedszkole stymuluje rozwój językowy dziecka. Poprzez zabawę i poznawanie otoczenia razem z innymi, dziecko przetwarza swoje myśli, poglądy, uczucia i doświadczenia. W ten sposób dziecko rozwija swoje umiejętności językowe w przedszkolu.
- Dzieci mogą nauczyć się kilku języków równocześnie. Przedszkole, wspólnie z rodzicami, ma stworzyć warunki, aby dziecko uczyło się zarówno języka ojczystego, jak i norweskiego – języka ojczystego w domu, a norweskiego w przedszkolu.
- Nauczenie się języka wymaga czasu. Badania naukowe wykazują, że potrzeba od jednego do trzech lat, aby nauczyć się języka na tyle dobrze, aby móc komunikować się z innymi, oraz że potrzeba pięciu do siedmiu lat, aby używać języka w formalnych sytuacjach edukacyjnych, takich jak czytanie i pisanie. Dlatego wczesne rozpoczęcie uczęszczania do przedszkola jest ważne, aby dziecko nauczyło się języka norweskiego przed rozpoczęciem nauki w szkole.

Przedszkole – nowe możliwości dla rodziców

Kiedy dziecko będzie przebywać pod opieką kompetentnych i opiekuńczych pracowników przedszkola, otrzymają Państwo jako rodzice możliwość pojęcia do pracy lub rozpoczęcia nauki.

Ile kosztuje miejsce w przedszkolu?

W Norwegii ceny miejsc w przedszkolu są limitowane. Oznacza to, że przedszkola nie mogą żądać od rodziców wyższych opłat za przedszkole, niż cena ustalona corocznie przez Parlament norweski (Stortinget). Ponadto rodzice płacą za jedzenie w przedszkolu. Koszty jedzenia są różne w różnych przedszkolach.

Cena za miejsce w przedszkolu jest publikowana w portalu:

www.bergen.kommune.no/pris-barnehageplass.

Rodziny mające niskie dochody mogą mieć prawo do obniżonej opłaty za przedszkole.

Więcej informacji na ten temat można przeczytać tutaj:

www.bergen.kommune.no/reduisert-foreldrebetaling.

Wybór przedszkola i wniosek o miejsce w przedszkolu

Można złożyć wniosek o miejsce w przedszkolu w portalu

www.bergen.kommune.no/barnehageplass.

W aplikacji wniosku (niebieski przycisk) można znaleźć przedszkola w okolicy swojego miejsca zamieszkania. Na stronie internetowej: www.bergen.kommune.no/barnehager dostępny jest wykaz wszystkich przedszkoli w Bergen.

Informacje o przedszkolach w swojej okolicy można również znaleźć w portalu

www.barnehagefakta.no.

Pomoc przy wypełnianiu wniosku

Pomoc przy wypełnianiu wniosku można otrzymać na miejscu w Dziale Obsługi Mieszkańców (Innbyggerservice) przy Kaigaten 4, naprzeciwko Byparken, lub zadzwonić pod numer **55 56 55 56**.

Tutaj można także otrzymać pomoc przy składaniu wniosku, również jeżeli nie posiada się norweskiego numeru ID.

Foto: Kristin Hauge

Rola rodziców mających dzieci w przedszkolu

Współpraca między przedszkolem a domem rodzinnym

Bliska współpraca między domem rodzinnym a przedszkolem jest ważna dla dobrego samopoczucia dziecka w przedszkolu i dla jego rozwoju. Przykłada się dużą wagę do tego w norweskiej Ustawie o przedszkolach i Przepisie o ramowym planie dla działalności przedszkoli. Rodzice i przedszkole muszą mieć ścisły kontakt, aby współpraca przebiegała w dobry sposób. Kontakt ten ma miejsce codziennie w związku z przyprowadzaniem i odbieraniem dziecka, jak również poprzez rozmowy na temat rozwoju dziecka i zebrania z rodzicami.

Rozpoczęcie uczęszczania do przedszkola

Pierwsze spotkanie z przedszkolem jest ważne zarówno dla rodziny, jak i personelu. Przedszkole musi stworzyć warunki, aby dziecko i rodzice mieli poczucie bezpieczeństwa i nabrali zaufania od pierwszego dnia. Dzieci są różne i reagują one w różny sposób, kiedy zaczynają chodzić do przedszkola. Niektóre dzieci szybko poczują się bezpiecznie w nowym otoczeniu, podczas gdy inne dzieci potrzebują na to więcej czasu.

Na początku dziecko powinno przebywać w przedszkolu przez niewiele godzin, razem z jednym lub obojgiem rodziców. Stopniowo liczba godzin w przedszkolu może wzrosnąć. Personel przedszkola umówi się z Państwem, jak należy zorganizować te pierwsze dni. Ważne jest, by być obecnym i dostępnym dla dziecka w tym okresie. Należy zawsze poinformować o tym, że wychodzicie Państwo z przedszkola. Prosimy powiedzieć dziecku, że pracownicy przedszkola zajmą się nim, kiedy nie będzie Państwa w przedszkolu. Dzięki temu dziecko będzie czuć się bezpiecznie i będzie miało zaufanie do Państwa i do personelu przedszkola.

Wiele przedszkoli chciałoby porozmawiać z rodzicami wkrótce po tym, gdy dziecko zaczęło chodzić do przedszkola. Dzięki tej rozmowie personel przedszkola będzie mógł poznać dziecko bliżej. W tej rozmowie mogą Państwo opowiedzieć o specjalnych potrzebach

dziecka. Może to dotyczyć jedzenia, snu i zainteresowań, kto ma prawo odbierać dziecko z przedszkola lub innych spraw, które przedszkole ma uwzględnić. W takiej rozmowie personel przedszkola będzie miał również okazję przekazać Państwu ważne informacje.

Informacje o działalności przedszkola

Wszystkie przedszkola mają roczny plan działalności, który opisuje program wychowania przedszkolnego w danej placówce. Dodatkowo przedszkole wydaje często informacje w postaci biuletynu miesięcznego lub biuletynu oddziałowego. Tutaj rodzice mogą przeczytać o planach na najbliższy okres, jak również dowiedzieć się, jak oceniane są zajęcia przeprowadzone w ubiegłym okresie. Wiele przedszkoli dokumentuje regularnie wydarzenia w ciągu dnia w postaci galerii zdjęć, tekstu lub ich kombinacji. Niektóre przedszkola mają również cyfrowe rozwiązania ułatwiające wymianę informacji.

Rozmowy nieformalne

Dużo kontaktu między przedszkolem a rodzicami ma miejsce w nieformalnych rozmowach, na przykład w szatni, w związku z przyprawianiem i odbieraniem dziecka. Często są tam wtedy obecne inne dzieci i dorośli. Jeżeli chcieliby Państwo porozmawiać o czymś bez świadków, mogą Państwo poprosić o osobną rozmowę.

Rozmowy formalne

Kilka razy w roku przedszkole zaprasza na obowiązkową rozmowę na temat rozwoju dziecka. Jest to rozmowa między pracownikiem przedszkola a rodzicami na temat ich dziecka. Podczas tej rozmowy mogą Państwo opowiedzieć o tym, jak Państwo oceniają potrzeby dziecka, jego samopoczucie i rozwój. Jeżeli Państwo chcą, przedszkole może zamówić tłumacza na tę rozmowę.

Zebrania z rodzicami

Raz lub dwa razy w roku przedszkole organizuje wspólne zebrania z rodzicami, na które zapraszani są wszyscy rodzice. Na zebraniu z rodzicami omawiane są aktualne sprawy, dotyczące przedszkola i wszyscy rodzice mają możliwość wypowiedzenia się.

Komitet rodzicielski i Rada ds. Współpracy

W skład Komitetu rodzicielskiego wchodzi rodzice wszystkich dzieci w przedszkolu. Komitet rodzicielski ma za zadanie promowanie wspólnych interesów rodziców i przyczynianie się do dobrego środowiska w przedszkolu poprzez współpracę między przedszkolem a rodzicami.

W skład Rady ds. współpracy (SU) wchodzi rodzice i personel przedszkola. SU ma zapewnić dobrą współpracę między przedszkolem a domami rodzinnymi dzieci. Ważne sprawy dotyczące przedszkola mają być rozpatrzone w SU. Przykładem takich spraw jest plan roczny, budżet, zmiany w sposobie pracy przedszkola lub w jego organizacji.

Godziny otwarcia i pobytu w przedszkolu, odbieranie i przyprowadzanie dzieci, choroba przedszkolaka i przerwy wakacyjne w przedszkolu

GODZINY OTWARCIA I POBYTU W PRZEDSZKOLU

Przedszkola są zwykle otwarte od godziny 07.30 do godziny 16.30. Niektóre przedszkola mają dłuższe godziny otwarcia. Poszczególne przedszkola podadzą Państwu informacje o swoich godzinach otwarcia. Państwo sami decydują, jak długo dziecko ma przebywać w przedszkolu każdego dnia.

Przedszkola organizują często wycieczki, śpiewanie piosenek, grupy językowe i zabawowe, oraz inne zajęcia przedpołudniowe. Prosimy Państwa o powiadomienie przedszkola, jeżeli dziecko przyjdzie później w ciągu dnia. Wtedy personel będzie wiedział, czy czekać na dziecko, czy też rozpocząć zajęcia zaplanowane na ten dzień.

Odbieranie i przyprowadzanie dziecka do przedszkola

Prosimy skontaktować się z personelem, kiedy przyjdą Państwo do przedszkola tak, aby dziecko zostało powitane w miły sposób. Proszę porozmawiać z personelem, kiedy zabieracie dziecko i poinformować, kiedy opuszczacie przedszkole. Jest to ważne dla bezpieczeństwa dziecka i dla wymiany informacji, dotyczących dziecka.

Ważne jest, aby personel przedszkola został powiadomiony, jeżeli inne osoby niż rodzice mają odebrać dziecko. Personel przedszkola może wtedy przygotować dziecko na to, że przyjdzie ktoś inny. Przedszkole nie ma prawa wydać dziecka innym osobom bez uprzedniej umowy o tym, pomimo że dziecko rozpoznaje daną osobę.

Ferie i dni wolne

W przedszkolu są cztery nieodpłatne tygodnie w roku. Pięć z tych dni jest przeznaczonych na planowanie działalności pedagogicznej przedszkola i wtedy dzieci mają dni wolne. Trzy pozostałe tygodnie są przeznaczone na ferie/ wakacje.

Niektóre przedszkola są otwarte przez całe lato, podczas gdy inne zostają zamknięte na dwa- trzy tygodnie w związku z urlopami. Personel przedszkola prosi często rodziców o zgłoszenie, kiedy dziecko będzie miało wakacje letnie. W okresie, gdy dziecko ma zgłoszone wakacje, nie może ono przyjść do przedszkola.

Jeżeli dziecko ma mieć wolne dłużej niż przez umówione tygodnie wakacyjne, należy o tym powiadomić przedszkole. Przedszkola są zamknięte w dni świąteczne i w dniu 17 maja. W związku ze Świątami Bożego Narodzenia, Wielkanocą oraz jesiennymi i zimowymi feriami szkolnymi, wiele przedszkoli pyta rodziców czy dzieci będą miały wolne. Informacja ta jest istotna, aby zorientować się, ile dzieci przyjdzie do przedszkola tak, aby można było zaplanować niezbędną obsadę pracowników w tym okresie.

Choroba

Jeżeli stan ogólny dziecka jest zły, należy zatrzymać dziecko w domu i nie posyłać go do przedszkola. Zły stan ogólny może przejawiać się nienormalnym zmęczeniem, mdłościami, osłabieniem lub brakiem apetytu. Dziecko, które wymiotuje i ma biegunkę, musi zostać w domu przez dwie doby po ustąpieniu objawów, pomimo że nie ma ono gorączki.

Najważniejszym powodem zatrzymania dziecka w domu jest unikanie zarażenia innych osób w przedszkolu. Ponadto dziecko potrzebuje szczególnej opieki, a przedszkole nie ma możliwości przydzielić jednej osoby specjalnie do opieki nad chorym dzieckiem.

Należy zadzwonić do przedszkola i powiadomić, gdy dziecko jest chore. Jest to szczególnie ważne, jeżeli dziecko zachorowało na chorobę zakaźną, którą może zarazić innych.

Lekarstwa

Czasami dziecko potrzebuje lekarstw, aby wyzdrowieć. Zasadniczo, to rodzice są odpowiedzialni za podawanie dziecku lekarstw w właściwy sposób i we właściwym czasie, zgodnie z zaleceniem lekarza. Nie można nakazać personelowi przedszkola podawać dziecku lekarstw, ale zazwyczaj personel będzie pomocny w podawaniu dziecku lekarstw po chorobie. Należy to ustalić z personelem przedszkola.

Niektóre dzieci potrzebują lekarstw z powodu choroby przewlekłej. Jeżeli personel przedszkola ma podawać dziecku lekarstwa, należy to dodatkowo ustalić z przedszkolem. Pracownicy przedszkola muszą wtedy otrzymać przeszkolenie w procedurach związanych z podawaniem takich lekarstw.

JEDZENIE I POSIŁKI w przedszkolu

PRZEDSZKOLE MA ZA ZADANIE

- dbać o to, aby codzienne posiłki były pełnowartościowe – zarówno posiłki składające się z jedzenia przyniesionego z domu, jak i z jedzenia przyrządzonego w przedszkolu
- dbać o to, aby posiłki i przyrządzanie jedzenia dostarczały dzieciom pozytywnych doświadczeń, takich jak radość z uczestnictwa we wspólnych posiłkach i w rozmowach, oraz poczucie przynależności do wspólnoty
- zapewnić urozmaicone doznania smakowe
- podawać wodę i chude lub odtłuszczone mleko jako napoje do posiłków
- dbać o to, aby dzieci dostawały wodę, kiedy odczuwają pragnienie między posiłkami
- unikać jedzenia i napojów z dużą zawartością cukru
- dbać o dobrą higienę rąk, zwłaszcza w związku z posiłkami

POSIŁKI

W przedszkolu dzieci mogą jeść śniadanie, drugie śniadanie i owoce.

Śniadanie

Dzieci, które wcześniej przychodzą do przedszkola, mogą jeść tam śniadanie, jeżeli rodzice sobie tego życzą. W wielu przedszkolach dzieci mają z sobą kanapki na ten posiłek. Jedzenie przyniesione z domu powinno być zdrowe, pełnowartościowe i sycące, jak również powinno ono zawierać kilka pokrojonych kawałków surowych jarzyn. Należy unikać jedzenia z wysoką zawartością cukru. Dzieci dostają mleko lub wodę do picia przy śniadaniu.

Drugie śniadanie

W większości przedszkoli drugie śniadanie jest finansowane z pieniędzy wpłacanych przez rodziców co miesiąc. Niektóre przedszkola mogą mieć inne rozwiązania. Otrzymają Państwo informacje o tym w danym przedszkolu. Przedszkola podają ciepłe lub zimne drugie śniadanie. Zimne drugie śniadanie to zwykle kromki chleba z różnym obłożeniem, przy czym dzieci same smarują swoje kromki z pomocą dorosłych. Na drugie śniadanie na ciepło może być podana zupa lub inne proste potrawy obiadowe. Dzieci dostają mleko lub wodę do tego posiłku.

Owoce jako trzeci posiłek

W większości przedszkoli dzieci codziennie dostają owoce jako trzeci posiłek. Zazwyczaj dzieci przynoszą ze sobą po jednym owocu. Owoce zostają pokrojone lub podzielone tak, żeby wszyscy mogli posmakować wszystkiego. Niektóre dzieci zjadają resztę swoich kanapek lub jogurt, do posiłku z owocami. Dzieci piją wodę do tego posiłku.

Jedzenie na wycieczkę

Chodzenie na wycieczki jest częścią programu wychowania przedszkolnego. Zazwyczaj dziecko musi mieć z sobą własne jedzenie na wycieczkę. Najlepiej jest, jeżeli jedzenie z domu nie wymaga podgrzewania albo specjalnego przyrządzenia. Kromki chleba z obłożeniem to dobra alternatywa. Dobrze jest dodać do tego kilka kawałków pokrojonych jarzyn lub owoców. Personel przedszkola może doradzić, jakie jedzenie najlepiej nadaje się na wycieczkę.

Inne

Muszą Państwo powiadomić personel przedszkola, jeżeli jest coś, czego dziecko nie może jeść. Może to być aktualne z przyczyn religijnych, kulturowych lub ze względów zdrowotnych.

UBRANIE w przedszkolu

UBRANIE

W przedszkolu dzieci powinny mieć na sobie takie ubrania, o które Państwo nie obawiają się, że się zabrudzą lub zniszczą. Ubranie powinno być łatwe do nakładania i zdejmowania, oraz wygodne dla dziecka przy poruszaniu się. W Bergen jest wiele dni deszczowych i pogoda jest zmienna, toteż może być trudno ubierać dzieci odpowiednio do pogody. Dzieci nie powinny marznąć, ale są one aktywne i nie powinny mieć na sobie tak dużo ubrań, że mogłoby to hamować zabawę i poruszanie się. Personel przedszkola może pomóc Państwu wybrać ubrania pasujące do różnych typów pogody.

Oznakowanie ubrań

Aby upewnić się, że dziecko będzie miało na sobie i ze sobą swoje własne ubrania, kiedy pojedzie do domu, należy oznakować wszystkie ubrania imieniem i nazwiskiem dziecka. Etykiety z imieniem i nazwiskiem dziecka, do naklejenia wewnątrz ubrań, można zamówić przez Internet. Można również oznakować ubrania markerem do tkanin (wodoodpornym tuszem).

Jakiego ubrania potrzebuje dziecko w przedszkolu?

Dziecko potrzebuje odzieży przeciwdeszczowej i kaloszy, kiedy pada deszcz lub kiedy jest bardzo mokro na dworze. Dobrze jest mieć jeden zestaw odzieży przeciwdeszczowej wiszący na stałe w przedszkolu. Kiedy odzież przeciwdeszczowa zabrudzi się, należy zabrać ją do domu i wyprać.

Dziecko musi codziennie mieć na sobie w przedszkolu obuwie domowe lub pantofle. Podłogi mogą być śliskie i dziecko może się poślizgnąć, jeżeli będzie chodzić w skarpetkach. Podłogi mogą również być mokre i dziecko zamoczy sobie nogi, jeżeli nie będzie nosić obuwia domowego lub pantofli.

Dodatkowe ubrania

Jest rzeczą zwykłą, że dzieci zamoczą się lub zabrudzą się podczas zabawy w przedszkolu. W takich przypadkach niezbędne jest mieć dodatkowe ubrania na przechowanie w przedszkolu, jak na przykład majteczki, skarpetki, rajtuzy, koszulkę, sweterek i spodnie. Prosimy regularnie sprawdzać, czy dziecko ma wszystko czego potrzebuje, jeżeli chodzi o zapas dodatkowych ubrań w przedszkolu.

W ciepłej porze roku

Jest rzeczą zwykłą, że dzieci zamoczą się lub zabrudzą się podczas zabawy w przedszkolu i muszą zmienić ubranie. W takich przypadkach niezbędne jest mieć dodatkowe ubrania na przechowanie w przedszkolu, jak na przykład majtki, skarpetki, rajtuzy, koszulkę, sweterek i

spodnie. Prosimy regularnie sprawdzać, czy dziecko ma wszystko czego potrzebuje, jeżeli chodzi o zapas dodatkowych ubrań w przedszkolu.

W ciepłej porze roku

Kiedy pogoda będzie cieplejsza, dziecko będzie potrzebować lżejszych ubrań i obuwia. Wiosną i jesienią można nosić cieką czapkę i lekki kombinezon bez ocieplenia. Kiedy jest dużo słońca na dworze, dziecko powinno mieć ze sobą krem z wysokim filtrem UV. Dodatkowo dobrze jest mieć na sobie kapelusik przeciwsłoneczny lub czapkę z daszkiem, aby chronić głowę.

Ubranie do spania na powietrzu w wózeczku

Najmłodsze dzieci potrzebują odpoczynku w ciągu dnia. W niektórych przedszkolach dzieci śpią na powietrzu w wózeczku, pod nadzorem personelu. Dobrze jest mieć śpiworek do wózka, gdyż wtedy dziecko nie będzie musiało być zbyt grubo ubrane. W śpiworcu mogą wystarczyć cienkie ubranka wełniane, nawet zimą. Prosimy porozmawiać z personelem przedszkola, jeżeli mają Państwo pytania w związku ze spaniem dziecka w wózeczku.

Inne

Dzieci, które używają pieluszek, smoczka i ewentualnie kremu do pielęgnacji, muszą mieć te rzeczy dostępne do użytku w przedszkolu.

BERGEN
KOMMUNE